

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/217/2018
Identifikačné číslo spisu:	6817203605
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:6817203605.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne L. I., trvalým pobytom XXX XX A. XXX, zastúpenej Mgr. Martinom Jankovičom, advokátom so sídlom Železničná 257/19, 050 01 Revúca, proti žalovanému Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverovej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 7Csp/73/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. augusta 2018 sp. zn. 41Co/10/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. augusta 2018 sp. zn. 41Co/10/2018 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Revúca (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 06. februára 2018 č. k. 7Csp/73/2017-93 žalobu zamietol (prvý výrok) a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania (druhý výrok).

1.2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobkyňa sa žalobou podanou dňa 25. apríla 2017 domáhala určenia, že úver, ktorý jej bol poskytnutý žalovaným na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 08. apríla 2015 je bezúročný a bez poplatkov. Súd prvej inštancie zistil, že žalobkyňa sa poskytnutý úver vo výške 8.800,- eur zaviazala splatiť v 96 mesačných splátkach vo výške po 170,91,- eur, s ročnou úrokovou sadzbou 17,3 %, RPMN 18,9 % a priemernou RPMN 10,28 %, v celkovej sume 16.407,36,- eur. Splatnosť mesačných splátok bola dohodnutá vždy do 15. dňa v mesiaci, splatnosť prvej po mesiaci od dátumu poskytnutia úveru (15. mája 2015), s termínom konečnej splatnosti 96 mesiacov po poskytnutí úveru (15. apríla 2023). Na prvej strane zmluvy je uvedené, že žalovaný pri jej uzatváraní posudzoval čistý mesačný príjem žalobkyne vo výške 243,50,- eur aj príjem jej partnera vo výške 283,20,- eur. Žalovaná zaplatila v 24 splátkach 3.970,02,- eur.

1.3. Súd prvej inštancie mal za to, že aj keby žalobkyňa mohla mať právny záujem na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, nejde o právny záujem naliehavý v zmysle § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku, pretože určením by sa nezabránilo žalobe na plnenie. Určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nezodpovedá svojou formuláciou ani podmienkam § 137 písm. d/ Civilného sporového poriadku, pretože nie je určením práva alebo právneho vzťahu, ale je iba určením

právnej skutočnosti.

1.4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože žalobkyňa v konaní nemala úspech a žalovanému žiadne trovy konania nevznikli.

2.1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 16. augusta 2018 č. k. 41Co/10/2018-125 rozsudok Okresného súdu Revúca č. k. 7Csp/73/2017-93 zo dňa 06. februára 2018 potvrdil (I. výrok) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni vo výške 100 % (II. výrok).

2.2. Odvolací súd svoje rozhodnutie právne odôvodnil poukazom na ustanovenie § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 a ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy (ďalej aj „ZoSÚ“ alebo „zákon č. 129/2010 Z. z.“), § 25g zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 23.12.2015, § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Vecne poukázal na to, že § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. umožnilo spotrebiteľovi s účinnosťou od 01. januára 2018 domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere aj určenia, že poskytnutý úver je bez úrokov a bez poplatkov. Z uvedeného dôvodu je podľa názoru odvolacieho súdu možné v zmysle § 137 písm. c/ CSP konštatovať, že podmienky prípustnosti žaloby boli splnené a spotrebiteľ sa mohol domáhať určenia, že jemu poskytnutý úver je bezúročný a bez poplatkov v zmysle podanej žaloby aj bez preukazovania naliehavého právneho záujmu. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd sa s názorom súdu prvej inštancie pri posudzovaní prípustnosti podania žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti nestotožnil, nakoľko ust. § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch nadobudlo účinnosť dňa 01. januára 2018, teda už v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, a nie ako mylne okresný súd uviedol až od 01. mája 2018. Vzhľadom na uvedené a na absenciu prechodných ustanovení novely dospel odvolací súd k záveru, že novelizované ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. je potrebné aplikovať aj na predmetné konanie, pretože v prípade absencie prechodných ustanovení je potrebné vec posudzovať podľa právnych noriem účinných v čase rozhodovania súdu.

2.3. Odvolací súd súhlasil s odvolacou námietkou žalobkyne ohľadom možnosti, resp. povinnosti súdu aplikovať ustanovenie § 11 ods. 4 ZoSÚ v prejednávanej veci a o nemožnosti aplikácie novelizovaného ustanovenia § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 01. mája 2018. Vznik právnych vzťahov a nároky z nich vyplývajúce je totiž nutné posudzovať podľa zákona účinného v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Odvolací súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018, ktorý konštatoval, že „eurokonformným výkladom predmetného ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z., ktorý je v danom prípade nielen možný, ale aj potrebný dospel odvolací súd k záveru, že v zmluvách uzatváraných podľa zákona č. 129/2010 Z. z. nemožno od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, teda rozpis splátok po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Pokiaľ ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. uvádza pojmy „výška“, alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, je za použitia eurokonformného výkladu možno dospieť k záveru, že toto ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahrňuje.“ a ďalej aj „...je potrebné mať na zreteli, že eurokonformný výklad § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivéj splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej ktorej anuitnej splátke (výška ktorej je konštantná) pripadať na istinu, úverový úrok a iné platby... Potrebné informácie o vnútornej skladbe anuitnej splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa, a to bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy vo forme amortizačnej tabuľky“. Potrebu eurokonformného výkladu je možné vyvodiť aj z dôvodovej správy k zákonu o spotrebiteľských úveroch, v ktorej zákonodarca vyjadril potrebu transponovať smernicu do právneho poriadku Slovenskej republiky v celom rozsahu. Eurokonformný výklad nemôže nahradiť absenciu výslovného znenia zákona; zásada konformného výkladu však vyžaduje, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, berúc do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatňujúc výkladové metódy ním uznané s cieľom zaručiť úplnú účinnosť smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným

smernicou (rozsudok Európskeho súdneho dvora C-212/04 zo dňa 4. júla 2006, rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci C-456/98 zo dňa 13. júla 2000, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11. októbra 2016). Na základe uvedeného je možné dospieť k záveru, že úmyslom zákonodarcu nebolo, aby ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. bolo v rozpore so smernicou. Túto skutočnosť potvrdzuje aj novela zákona o spotrebiteľských úveroch č. 279/2017 Z. z. účinná od 01. mája 2018, v ktorej zákonodarca reflektoval na vývoj rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky. Odvolací súd na základe uvedeného zastával názor, že je povinnosťou súdu prihliadnuť aj na smernicu a závery vyslovené v rozsudku Európskeho súdneho dvora zo dňa 09. novembra 2018 vo veci C-42/15, aplikáciu ktorých žalobkyňa razantne odmietla. Vychádzajúc z účelu a zmyslu sledovaného ustanovením § 9 ods. 2 písm. l/ zák. č. 129/2010 Z. z. odvolací súd dospel k záveru, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej splátky. Pokiaľ § 9 ods. 2 písm. l/ ZoSÚ hovorí o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t. j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahŕňa istinu, úroky a iné poplatky.

2.4. V rozsudku vo veci C-42/15 Súdny dvor Európskej únie konštatoval, že čl. 10 ods. 2 písm. h/ smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva uvádzala konkrétny dátum (termín konečnej splatnosti úveru), pokiaľ podmienky zmluvy umožňujú spotrebiteľovi identifikovať dátum takejto splátky. V tejto súvislosti odvolací súd, aplikujúc eurokonformný výklad uviedol, že z počtu splátok úveru - 96 mesiacov - vyplýva doba trvania zmluvy, z ktorej priemerný spotrebiteľ, ktorým je bezpochyby aj samotná žalobkyňa, vie presne určiť termín konečnej splatnosti úveru. Na okraj odvolací súd uviedol, že zákonodarca vyššie uvedenou novelou zákona o spotrebiteľských úveroch vypustil zo zákona povinnosť uvádzať v zmluve o spotrebiteľskom úvere termín konečnej splatnosti úveru, pretože uvedené bolo v rozpore aj so Smernicou č. 2008/48/ES. Na základe vysloveného názoru sa odvolací súd nemohol stotožniť s tvrdeniami žalobkyne, že v zmluve nebola určená doba trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti úveru.

2.5. V závere odvolací súd uviedol, že ochrana spotrebiteľa nemôže byť absolútna, zbavujúca ho akýchkoľvek povinností plniť si záväzky len z titulu, že ide o spotrebiteľa. Zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplýva, že veriteľ poskytol spotrebiteľovi úver vo výške 8.800,- eur (§ 9 ods. 2 písm. g/), ktorý sa spotrebiteľ zaviazal splatiť v 96 mesačných splátkach po 170,91,- eur (§ 9 ods. 2 písm. f/). Ročná úroková sadzba bola uvedená vo výške 17,30 % (§ 9 ods. 2 písm. i/), RPMN vo výške 18,9 % (§ 9 ods. 2 písm. k/), jej priemerná hodnota 10,28 % (§ 9 ods. 2 písm. z/) a celková čiastka splatná spotrebiteľom bez platieb za doplnkové služby (ktoré si žalovaná neuplatnila) bola 16.407,36,- eur (§ 9 ods. 2 písm. k/). Odvolací súd zastával názor (prihliadajúc na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako najvyššej súdnej autority a na vývoj rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky), že posudzovaná zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, preto túto nie je možné považovať v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. za bezúročnú a bez poplatkov.

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešný, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

3.1. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, § 421 ods. 1 písm. b/ a § 421 ods. 1 písm. c/ CSP argumentujúc, že nesprávnym procesným postupom súdu jej bolo znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tiež tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, „rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená“ a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

3.3. Podľa názoru žalobkyne odvolací súd pochybil, keď na daný skutkový stav aplikoval ustanovenie § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 01. januára 2018 (súd prvej inštancie predmetné ustanovenie na daný skutkový stav neaplikoval), avšak v rozpore s ustanovením § 382 CSP nevyzval strany sporu, aby sa k možnému použitiu vyššie uvedeného zákonného ustanovenia vyjadrili. Rozhodnutie odvolacieho súdu sa stalo prekvapivým, nakoľko odvolací súd neuplatnil tento procesný postup a aplikoval vyššie špecifikované ustanovenie, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a bolo vo veci rozhodujúce, keďže sa práve od aplikácie tohto zákonného ustanovenia odvíjala skutočnosť, či súd prvej inštancie, resp. odvolací súd mali pristúpiť do fázy dokazovania a vecného prejednania žaloby ako i zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 08. apríla 2015. V tomto smere odvolací súd pochybil, čím je podľa žalobkyne naplnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, keď odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni ako strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie odvolacieho súdu sa stalo nepreskúmateľné a arbitrárne.

3.4. Dovolateľka ďalej vo vzťahu k právnej otázke, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá bola v praxi dovolacieho súdu riešená rozdielne uviedla, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, ak dovolateľku nevyzval k vyjadreniu sa k aplikácii zákonného ustanovenia, ktoré v konaní pred súdom prvej inštancie nebolo aplikované. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľka špecifikovala prvú právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá doposiaľ v praxi dovolacieho súdu nebola riešená tak, či žalovaný ako veriteľ tým, že prihliadal pri poskytnutí úveru a pri stanovovaní výšky mesačnej splátky na splácanie úveru aj na príjem partnera žalobkyne, s ktorým však nie je v manželskom zväzku a s ktorým môže alebo nemusí ďalej žiť spoločnej domácnosti, nie je hrubým porušením povinností podľa § 11 ods. 2 s odkazom na § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a či aj z uvedeného dôvodu nebola dôvodne podaná žaloba o vyhlásenie predmetného úveru za bezúročný a bezpoplatkov, resp. či minimálne toto bolo možné považovať za konanie veriteľa s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Druhá špecifikovaná právna otázka bola nasledovná: „z akých údajov, z akých databáz má žalovaný ako veriteľ vychádzať pri posudzovaní schopnosti dlžníka splácať úver a či je v tomto smere oprávnený uspokojiť sa napr. len s prehlásením dlžníka o jeho osobných, výdavkových a majetkových pomeroch.“ V súvislosti s prípustnosťou dovolania vyplývajúcou z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP dovolateľka špecifikovala právnu otázku, či je možné eurokonformne vykladať ustanovenie § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch tak, že postačuje uvedenie výšky splátky bez jej členenia na splátku istiny, splátku úroku a splátku iných poplatkov, poukazujúc na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžo/61/2015, sp. zn. 3Sžo/19/2012 a sp. zn. 3Cdo/146/2017.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a dôvodné, a preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

6. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a

náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku tejto viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

9. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

12. Vo vzťahu k námietke vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP dovolateľka namietala vadu konania spočívajúcu v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie nečakane založil na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom sa k záverom odvolacieho súdu nemala možnosť vyjadriť, pretože odvolací súd nepostupoval v súlade s § 382 CSP.

13. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie

rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

15. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

16. Vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

17. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (viď aj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 7Cdo/1/2018).

18. Dovolací súd uvádza, že z odôvodnenia a obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým zamietol žalobu dovolateľky vyplýva, že súd prvej inštancie mal za to, že aj keby žalobkyňa mohla mať právny záujem na určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, jej záujem na tomto určení nie je naliehavý v zmysle § 137 písm. c/ a d/ CSP. Naopak z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sa pri riešení sporu zameral na posúdenie naliehavosti právneho záujmu v súvislosti s ustanovením § 137 písm. c/ CSP a v spojitosti s ustanovením § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Takéto právne posúdenie, ktoré odvolací súd považoval pre rozhodnutie za určujúce, ale súd prvej inštancie neposudzoval, a tak je zrejmé, že v prejednávanej veci odvolací súd posúdil otázku naliehavosti právneho záujmu odlišne od súdu prvej inštancie.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené má dovolací súd za to, že odvolací súd založil spor na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom tieto iné právne závery boli pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Dovolací súd preto pristúpil k šetreniu, či zo strany odvolacieho súdu došlo k splneniu tzv. manu dukčnej (poučovacej) povinnosti vyplývajúcej z § 382 CSP. Jej podstatou je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že odvolací súd takto nepostupoval a túto povinnosť si nesplnil. V dôsledku toho dovolateľka v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat správnosť tohto „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní. Týmto nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

20. V okolnostiach preskúmanej veci dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu vo vzťahu k namietanej tzv. prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu vykazuje znaky namietaného nesprávneho procesného postupu vyplývajúceho z § 420 písm. f/ CSP. Z tohto dôvodu sa dovolací súd námietkami vyplývajúcimi z § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP ďalej nezaoberal.

21. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd v súlade s uvedenými ustanoveniami dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

22. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP).

23. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok